
PERSPECTIEFNOTA 2022-2025

JUNI 2021

GEMEENTE
BUREN

Inhoud

Voorwoord.....	2
Uitgangspunten begroting 2022-2025	6
Algemene uitgangspunten	6
Specifieke aandachtspunten	6
Actueel meerjarenperspectief	8
Ter toelichting	8
Vooruitblik ontwikkelingen en risico's	13
Becijfering taakstelling Zero Based Budgeting traject	14
Versterking algemene reserve.....	15
Toelichting.....	15
Bijlagen.....	16

Voorwoord

Geachte raad,

Hierbij bieden wij u de perspectiefnota 2022-2025 aan. Deze nota is te zien als een voorbereiding op de begroting 2022. De nota komt in de plaats van de kadernota 2022 en de eerste bestuursrapportage 2021. Op deze manier kunnen we het ombuigingstraject (ZBB) zo goed en intensief mogelijk volgen. Ook doen we dit om uw raad zo goed mogelijk inzicht te geven in de financiële ontwikkelingen van 2021, 2022 en verder.

De reguliere kadernota heeft als belangrijkste doel om te komen tot besluiten over de kaders voor het komende begrotingsjaar. Het gaat zowel over beleid als de financiën. Daarbij wordt inzicht gegeven in de relevante ontwikkelingen, de keuzes voor nieuw beleid en een beeld van de actuele financiële positie. In de eerste bestuursrapportage wordt ingegaan op de afwijkingen van beleid en financiën over het lopende boekjaar. Dit gericht op mogelijke inhoudelijke bijsturing en een aanpassing van het verwachte jaarresultaat.

Voor dit jaar hebben wij gekozen voor een andere route. Dit heeft alles te maken met de financiële ontwikkelingen zoals wij die midden januari 2021 signaleerden. Mede als gevolg van forse kostenstijgingen binnen het sociaal domein op het gebied van Jeugd en Wmo verslechterde onze financiële positie snel. Daarnaast heeft u als raad bij de behandeling van de begroting 2021 aangegeven dat een verdere OZB verhoging niet wenselijk is. Dit maakt dat wij als college ons hebben beraden hoe hiermee om te gaan. Wachten en pas in actie komen bij de opstelling van de reguliere kadernota leek ons geen goed plan. Dit zou de kans op een sluitende meerjarenbegroting 2022-2025 binnen de begroting 2022 erg klein maken.

Daarom zijn we gestart met een ombuigingstraject, gericht op behandeling samen met de begroting 2022. Omdat de organisatie in de afgelopen jaren al verschillende bezuinigingstrajecten heeft doorlopen, is het realistisch om ervan uit gaan dat dit geen gemakkelijke opgave is. Om maximale sturing aan het traject te geven, hebben we ondersteuning van een externe partij, bureau BMC. Daarnaast vinden wij het van belang dat de ombuigingen draagvlak hebben zowel bij uw raad, het college en binnen de organisatie. Dit vergroot de kans dat de ombuigingen een duurzaam karakter hebben.

Het bureau BMC maakt gebruik van de Zero Based Budgeting methode (ZBB). Deze methode wordt door hen al langere tijd ingezet en heeft zich al bij meerdere gemeenten bewezen. Bij dit traject kijken we naar wat we als gemeente wettelijk moeten doen, en waar keuzemogelijkheden zitten. Dit sluit aan bij onze zoektocht en is de reden dat we kozen voor ondersteuning van BMC. Het ZBB traject is arbeidsintensief en zet in eerste instantie de ambtelijke organisatie aan het werk. Deze periode loopt van eind februari tot midden juli 2021. BMC gebruikt de zomermaanden voor de afronding met een eindrapportage.

U bent als raad in een tweetal informatiesessies (op 9 februari en 18 mei 2021) geïnformeerd en bevraagd over het te lopen ZBB traject. Vanaf eind augustus volgt het bestuurlijke besluitvormingstraject uitmondend in besluitvorming door uw raad. Via de agendacommissie bent u onlangs op de hoogte gesteld van de bijbehorende routekaart en deze is voor de volledigheid als bijlage bij deze nota toegevoegd.

Door de gevolgde werkwijze maken wij dit jaar geen traditionele kadernota. De financiële aspecten worden voor een belangrijk deel (ombuigingen) meegenomen in het ZBB traject. Het ZBB-traject zorgt ervoor dat we als gemeente ons budget heroverwegen. Om dat traject optimaal te laten verlopen, is het belangrijk dat er geen extra aanspraken op budget worden gedaan dan al eerder (bijvoorbeeld in de begroting 2021) zijn vastgesteld. Op die manier heeft uw raad meer keuzeruimte. Het college is daarom terughoudend met voorstellen hiervoor, totdat de gemeenteraad een besluit heeft kunnen nemen over het ZBB-traject.

Als het gaat om de eerste bestuursrapportage 2021 kiezen wij ervoor om de grote lijnen (structurele doorwerkingen vanuit de jaarstukken en grote posten, zoals Jeugd en Wmo, algemene uitkeringen en de gemeenschappelijke regelingen) mee te nemen in deze Perspectiefnota. In het tweede halfjaar maken we weer een reguliere bestuursrapportage.

Voortgang uitvoeringsagenda coalitieakkoord 2020-2022

Dit alles betekent niet dat we stilzitten. Het afgelopen jaar en de komende tijd blijven we bezig met het verbeteren van onze gemeente. Bijvoorbeeld door het uitvoeren van de plannen uit het coalitieakkoord 2020-2022 'Daadkrachtig en kerngericht' dat uw raad op 21 januari 2020 vaststelde. Op basis van de afspraken uit dit coalitieakkoord maakte het college een (raadsinformatiebrief D.055704). In de uitvoeringsagenda is per paragraaf en per afspraak uit het coalitieakkoord aangegeven hoe het college dit concreet wenst op te pakken. Er zijn 86 actiepunten genoemd voor de strategische opgaven en andere onderwerpen. In het bijgevoegde informatieblad (bijlage 2) ziet u een samenvatting van de voortgang.

Van de 86 benoemde actiepunten is inmiddels al meer dan de helft (57%) uitgevoerd zoals afgesproken. 28% ligt op koers en we verwachten deze binnen de afgesproken termijnen af te kunnen ronden. Een groot deel daarvan is al in uitvoering. Achter deze positieve cijfers gaan inhoudelijk belangrijke punten schuil. Zo nam uw raad vorig jaar een besluit over de visie op kerngericht werken, de toekomst van het bibliotheekwerk over een Burens klimaatvisie en het woningbouwprogramma. Daarnaast besloot u over de toekomst van dorps huis 't Klokhuis en een nieuwe sporthal in Maurik. Er is nog meer: Van een leefbaarheidsbudget voor elke kern tot het realiseren van een energieloket. Van verbeteren van het onderhoud van de begraafplaatsen tot het vormen van sociale kernteams. Inmiddels zijn we ook gestart met andere belangrijke actiepunten, zoals de toekomstoriëntatie. Hierin staat de vraag centraal welke gemeente wij willen zijn en hoe we hieraan kunnen werken. Dit heeft invloed op het ZBB-traject, net als andersom. We zullen in het vervolg van deze trajecten nadrukkelijker de samenhang in zoeken.

Een klein deel (10%) van de actiepunten bleek niet haalbaar zoals afgesproken. Ze liggen niet op koers of kunnen niet doorgaan. Dit heeft vaak te maken met beperkte capaciteit of middelen. Zo stelde u geen extra geld beschikbaar voor biodiversiteit bij beheerplannen, waardoor we geen ruimte hebben voor een biodiversiteitsplan. Wel startten we met beheer van bermen op enkele locaties. De hoge werkdruk en beperkte capaciteit zorgen ook voor uitstel of afstel. Dit laatste is het geval bij de ontwikkeling van de nota dierenwelzijn. De coronamaatregelen vragen zoveel van onze juridische capaciteit, waardoor er geen tijd overblijft voor een nota dierenwelzijn. Ook voor bijvoorbeeld een visie op kunst en cultuur is op dit moment geen capaciteit. De vernieuwing van het accommodatiebeleid is niet gelukt in 2020, maar verwachten we eind dit jaar te kunnen aanbieden. Ditzelfde geldt voor de visie op dienstverlening, waarmee we inmiddels gestart zijn. In verband met de coronacrisis en het uitstel van de invoering van de omgevingswet zijn deze actiepunten nog niet afgerond.

Een aantal actiepunten konden we nog niet uitvoeren en moeten nog gestart worden (5%). Dit geldt bijvoorbeeld voor actiepunten die volgen op andere actiepunten. De tweede fase van de toekomstoriëntatie van Buren kan bijvoorbeeld pas plaatsvinden als de eerste fase is afgerond.

COVID-19

Ruim een jaar lang staat de wereld en dus ook onze gemeente mede in het teken van COVID-19. De gevolgen van de pandemie, en de maatregelen die genomen zijn om het virus te bestrijden, hebben veel impact op de samenleving en de inwoners van onze gemeente. Er is en wordt veel gevraagd van de gemeente en de inwoners, en het is goed om te zien dat hier gehoor aan wordt gegeven. De maatregelen die door de Rijksoverheid zijn afgekondigd zijn van invloed op de financiën van onze gemeente. Daarnaast hebben wij aanvullende (steun)maatregelen bepaald. De financiële impact voor de financiën van de gemeente zelf zijn voornamelijk beperkt door de compensatie vanuit de overheid en vooral incidenteel van aard. De komende tijd zullen we meer zicht krijgen op eventuele structurele doorwerkingen. Een aantal maatschappelijke effecten is al te zien. Veel mensen zijn ziek geworden of overleden aan COVID-19. Deze ziekte, maar ook de gevolgen van de pandemie kunnen op de lange termijn gevolgen hebben. Bijvoorbeeld door het uitstellen of afstellen van reguliere zorg door de hoge druk op de gezondheidszorg. Of langdurige klachten voor mensen die een coronabesmetting doormaakten. Wat de economische gevolgen zijn is nog niet bekend. De steunmaatregelen zorgen ervoor dat veel bedrijven overeind kunnen blijven, maar of dit zo blijft na de crisis is de vraag. De coronamaatregelen hebben ook grote impact op bijvoorbeeld de leerprestaties van kinderen. De mogelijke (financiële) effecten hiervan zijn niet meegenomen in deze nota. Daarvoor ontbreken nog de concrete inzichten.

Komende maanden

Ondanks de coronacrisis hebben we de afgelopen tijd veel werk verzet. Zo is het merendeel van de actiepunten uit de uitvoeringsagenda van het coalitieakkoord afgerond. We zijn gestart met belangrijke trajecten voor de toekomst van onze gemeente: de toekomstoriëntatie en het ZBB-traject. De komende

tijd blijven we hard werken om onze ambitie waar te maken: Komen tot een financieel robuuste, zelfstandige gemeente.

Buren, 16 juni 2021

Burgemeester en wethouders,

secretaris

M. van Dalen Msc

burgemeester,

J.P.M. Meijers

Uitgangspunten begroting 2022-2025

Vooruitlopend op de samenstelling van de begroting 2022 is het wenselijk dat u een aantal financiële uitgangspunten vaststelt. Onderstaand treft u een opsomming daarvan aan:

Algemene uitgangspunten

1. Uitgangspunt voor de begroting 2022 zijn de ramingen uit de meerjarenbegroting 2021-2024 met de daarop vastgestelde wijzigingen (t/m juli 2021).
2. Het inflatiepercentage voor belastingen en tarieven wordt gebaseerd op de BBP-index (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire 2021 van de algemene uitkering uit het gemeentefonds.
3. Indexering van lasten vindt slechts plaats als dit adequaat is onderbouwd. Anders bedraagt de indexering 0%.
4. Voor looncompensatie houden we rekening met de afgesproken cao ontwikkelingen en zo nodig schatten wij deze zo reëel mogelijk in.
5. De overige inkomsten binnen de begroting worden op basis van constante prijzen verwerkt in de meerjarenbegroting. Bij deze inkomsten wordt geen rekening gehouden met eventuele inflatie en/of prijsontwikkelingen in de jaren na 2022.
6. De programma-indeling zoals die is vastgesteld door uw raad in de Kadernota 2021 zal worden gehandhaafd voor de begroting 2022.
7. Een structureel sluitende (meerjaren)begroting 2022. Dit betekent dat het structureel resultaat voor het jaar 2022 positief moet zijn. Een andere optie is een positief resultaat in het laatste jaar 2025 van de meerjarenperiode. Hierbij gelden wel strengere regels voor opgenomen taakstellingen en stelposten. Deze moeten voldoende concreet en realiseerbaar zijn. Het voorstel is te kiezen voor de laatste optie, dus structureel sluitend in het jaar 2025.

Specifieke aandachtspunten

Begrotingscirculaire Provincie Gelderland 2022

De Provincie Gelderland maakt jaarlijks een begrotingscirculaire. Hier gaat zij uitgebreid in op relevante items waar gemeenten rekening mee dienen te houden bij de opstelling van de komende begroting. Deze circulaire, van 6 april 2021, geeft verder informatie over hoe om te gaan met actuele onderwerpen zoals COVID-19, herijking gemeentefonds en ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Het document van de circulaire is te vinden via de volgende link: [Begrotingscirculaire](#).

In deze begrotingscirculaire wordt verwezen naar het [Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 Gemeenten \(GTK\)](#). Hierin wordt o.a. toegelicht welke vormen van toezicht er zijn en wanneer er sprake is van een sluitende begroting.

Kosten gevolgen maatregelen COVID-19

De maatregelen die door de rijksoverheid zijn afgekondigd in het kader van COVID-19 kunnen van invloed zijn op de financiën van onze gemeente in de komende jaren. De mogelijke structurele (financiële) effecten zijn, zoals in het voorwoord is aangegeven, niet meegenomen in deze nota. Zodra wij hierover meer duidelijkheid krijgen, zullen wij u direct informeren. Wij verwachten dat de middelen die de gemeente voor het jaar 2021 ontvangt voldoende zullen zijn om onze extra kosten in dat jaar te kunnen dekken.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

In deze nota zijn de effecten van de meicirculaire van het gemeentefonds zo goed mogelijk en op hoofdlijnen opgenomen. De circulaire is pas zeer onlangs verschenen. Een uitgebreide analyse heeft daarom nog niet kunnen plaatsvinden. Dit zal gebeuren in het kader van de begrotingsopstelling 2022.

De voorlopige uitkomsten van de invoer van het nieuwe verdeelstelsel van het gemeentefonds zijn in het voorjaar van 2021 bekend gemaakt. Voor onze gemeente zijn de effecten positief. Wij mogen een extra structurele tegemoetkoming van € 74 per inwoner verwachten. Dit betekent een jaarlijkse verhoging van de algemene uitkering met bijna € 2.000.000. De invoering van dit nieuwe stelsel is voorzien voor 2023. Daarbij is een maximaal verdeeleffect van toepassing van jaarlijks € 15 per inwoner.

Dit betekent dat het vijf jaar duurt voordat ons maximale voordeel wordt uitgekeerd. Cijfermatig krijgen wij in 2023 € 400.000 extra, in 2024 € 800.000, in 2025 € 1.200.000, in 2026 € 1.600.000 en in het jaar 2027 het totale verdeelvoordeel van € 2.000.000. Op dit moment wordt er opnieuw door het ministerie naar de opzet en bijbehorende cijfers gekeken. Dit mede onder invloed van een groot aantal nadeel gemeenten, dat bezwaren heeft ingediend. Ook de Raad van Openbaar Bestuur heeft op een hernieuwde beoordeling aangedrongen. Dit kan leiden tot uitstel.

Bij een informatiebijeenkomst vanuit de VNG in april 2021 is door het ministerie aangegeven dat rekening moet worden gehouden met aanpassingen, maar dat deze niet de grote lijn zullen veranderen. Op basis van deze informatie, en het advies vanuit de eigen organisatie, hebben wij voor nu voorzichtigheidshalve rekening gehouden met 75 % van het bedrag van het voorlopige herverdeeffect (dus € 1.500.000) en het daarbij behorende ingroeipad.

Jeugdzorg

De jeugdzorg is volop in ontwikkeling. Het is op dit moment duidelijk dat de stijging van de kosten onverminderd door gaat. Daarbij komen er steeds meer geluiden dat extra middelen voor de Jeugdzorg op termijn beschikbaar komen. Voor het jaar 2021 zijn inmiddels extra middelen toegekend. Voor de meest actuele informatie verwijzen wij u naar onderdeel O) bij de toelichting op het meerjarenperspectief.

Verbonden Partijen

In de raadsvergadering van juni 2021 heeft u de zienswijze op de ingediende begrotingen 2022 van de Verbonden Partijen behandeld. De (grotere) financiële gevolgen zijn verwerkt in deze nota.

Actueel meerjarenperspectief

Onderstaand geven wij u een overzicht van het actuele meerjarenperspectief op hoofdlijnen. Hierbij is rekening gehouden met alle relevante en bekende informatie.

Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Resultaten begroting 2021	183 V	16 V	28 N	245 V	245 V
Effecten vanuit de Jaarrekening 2020/Voortgang 2021					
A) Gecontracteerde jeugdzorg	3.000 N	3.000 N	3.000 N	3.000 N	3.000 N
B) Gecontracteerde Wmo	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N	1.000 N
C) Hogere opbrengst OZB	95 V	95 V	95 V	95 V	95 V
D) Buig uitkering	46 V				
E) Kosten werkzaak		434 V	573 V	614 V	689 V
F) Kosten veiligheidsregio		48 N	48 N	48 N	48 N
G) Algemene uitkering (herijking)			300 V	600 V	900 V
H) Algemene uitkering (regulier)	413 V	412 V	217 V	22 N	158 V
I) Afrekening verbonden partijen 2020	428 V				
J) Kosten ZBB-traject	75 N				
K) Kosten ODR	130 N				
Subtotaal geactualiseerde meerjarenbegroting	3.040 N	3.091 N	2.891 N	2.516 N	1.961 N
Nieuw Beleid					
L) Wettelijk noodzakelijk domein ruimte		219 N	194 N	199 N	204 N
M) Reeds geaccordeerd: ICT Plan		122 N	205 N	281 N	281 N
Overige zaken					
N) Wens raad : Vervallen extra OZB verhoging 2023			650 N	650 N	650 N
O) Extra budget vanuit rijk voor Jeugd	450 V	1.400 V	1.249 V	1.151 V	1.035 V
Totaal actuele meerjarenbegroting	2.590 N	2.032 N	2.691 N	2.495 N	2.061 N

Ter toelichting

A) Gecontracteerde Jeugdzorg

Deze kosten laten in het jaar 2020 een forse stijging zien. De overschrijding van de begroting bedroeg in 2020 bijna € 2.000.000. Bij de opstelling van de begroting 2021 is bovendien het budget met een structureel bedrag van € 750.000 verlaagd. Dit op basis van de transformatie die werd verwacht vanuit het rapport en de aanbevelingen Van Montfoort. Hierdoor loopt de overschrijding vanaf 2021 verder op. Daarnaast is er sprake van een verdere kostenstijging in de eerste maanden van 2021. Op basis van een actuele prognose wordt voor 2021 rekening gehouden met een overschrijding van de begroting met € 3.000.000. Ondanks het feit dat het Rijk extra middelen in het vooruitzicht stelt en wij proberen om met de

beperkte mogelijkheden het tekort bij te sturen houden wij vooralsnog rekening met een structurele doorwerking van deze overschrijding naar de jaren 2022-2025.

B) Gecontracteerde zorg Wmo

De kosten voor Wmo laat door heel Nederland een stijgende tendens zien. Dit is ten eerste een direct gevolg van de vergrijzing van ons land. Er is sprake van een toename van de doelgroep. Ten tweede wordt van rijkswege ingezet op het langer thuis wonen van senioren, wat betekent dat de vraag naar ondersteuning aan huis is toegenomen (extramuralisering). Dit leidt ook tot kostenstijging in de Wmo. Tenslotte heeft de stijging o.a. te maken met de invoering van het abonnementstarief. Dit zorgt ervoor dat vooral veel mensen met een hoger inkomen gebruik zijn gaan maken van Wmo voorzieningen. De overschrijding van het budget bedroeg in 2020 ruim € 400.000 en komt in 2021 op basis van een actuele prognose uit op een bedrag van € 1.000.000. Zonder bijsturing van beleid (zowel bij de gemeente als door het Rijk) mag verwacht worden dat deze kostenstijging zich in de komende jaren blijft doorzetten. Vooralsnog calculeren wij deze nog niet in!

C) Hogere opbrengst OZB

De werkelijke waarden van het onroerend goed binnen onze gemeente vallen in 2020 hoger uit. Dit is mede het gevolg van een licht hogere areaaluitbreiding. Een en ander leidt tot een extra opbrengst van € 95.000 die ook doorwerkt naar de jaren 2021-2025.

D) Buig uitkering

De voorlopige Buiguitkering 2021 bedraagt op basis van de publicatiedatum van 30 september 2020 € 3.796.000. Geraamd is een bedrag van € 3.750.000. Het verschil ad € 46.000 kan worden bijgeraamd. Overigens komt later in het jaar nog een definitieve beschikking. Er zijn overigens nog geen cijfers vanuit het Rijk voor de jaren 2022-2025 bekend. Deze volgen pas later.

E) Kosten werkzaak

Hiertoe behoren de kosten die wij betalen als bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling werkzaak die invulling geeft aan de uitvoering van de wet sociale werkvoorziening en onze bijdrage in het concernresultaat. In het jaar 2020 bedroeg de onderschrijving van het budget € 82.000. Begroot was een bedrag van € 2.590.000. De werkelijke kosten over 2020 bedroegen € 2.508.000. De lagere kosten zijn o.a. het gevolg van een daling van het aantal WSW-medewerkers vanuit onze gemeente. Deze daling heeft daarmee een structureel karakter.

Uit de aangeleverde begroting 2022 blijkt dat onze bijdrage voor 2022 en volgende jaren substantieel afwijkt van de in onze meerjarenbegroting opgenomen bedragen. Dit betekent dat ons voordeel veel groter wordt. De nieuwe cijfers zijn gebaseerd op een vergelijk tussen de begroting 2022 van werkzaak en de in onze meerjarenbegroting opgenomen bedragen. Het voordeel bedraagt in 2022 € 434.000, in 2023 € 573.000, in 2024 € 614.000 en in 2025 € 689.000.

Momenteel wordt binnen de GR gewerkt aan een nieuwe verdeelsleutel voor bepaalde lasten. Hierdoor kan ons voordeel nog licht oplopen.

F) Kosten veiligheidsregio

Op basis van de begroting 2022 van de GR dient het budget binnen onze begroting voor de jaren 2022-2025 met € 48.000 te worden verhoogd.

G) Algemene uitkering (herijking)

In het voorjaar van 2021 zijn de cijfers als gevolg van de herijking van het gemeentefonds beschikbaar gekomen. Deze lieten voor onze gemeente een onverwacht voordeel zien. Op basis van tussentijdse berichten leek het erop dat kleine en middelgrote gemeenten er met de nieuwe verdeling op achteruit zouden gaan. Door de stapsgewijze invoering wordt het maximale voordeel pas behaald in het jaar 2027. Dit betekent dat in het jaar 2026 nog een voordeel komt van € 300.000 en in 2027 loopt dit op tot € 600.000 structureel. Voor een verdere toelichting op de cijfers wordt verwezen naar de tekst bij dit onderwerp bij de eerder genoemde specifieke aandachtspunten.

H) Algemene uitkering (regulier)

Ook de effecten vanuit de onlangs verschenen meicirculaire 2021 zijn in deze nota meegenomen. Door de korte voorbereidingstijd heeft de analyse van deze circulaire op hoofdlijnen plaatsgevonden. Een detailanalyse volgt bij de opstelling van de begroting 2022. Het bedrag van de in de meicirculaire 2021 extra toegekende middelen voor het sociale domein voor het jaar 2021 is opgenomen bij onderdeel O.

I) Afrekeningen verbonden partijen 2020

In de jaarrekening 2020 is gemeld dat na sluiting van onze boeken over 2020 er een aantal jaarrekeningen over 2020 ontvangen zijn van verbonden partijen. Uit deze jaarrekeningen blijken een aantal positieve afwijkingen ten opzichte van de door ons in de jaarrekening opgenomen bedragen. De belangrijkste afwijkingen hebben betrekking op de Avri € 200.000 voordelig, de veiligheidsregio VRGZ € 73.000 voordelig en de omgevingsdienst ODR € 155.000 voordelig. In totaal komt daarmee in 2021 nog een bedrag van € 428.000 binnen. De genoemde bedragen zullen als een nagekomen baat in het jaar 2021 worden bijgeraamd.

J) Kosten ZBB traject

Voor de begeleiding van het ombuigingstraject wordt gebruik gemaakt van het extern bureau BMC. Dit bureau hanteert hierbij de ZBB-methode om tot concrete voorstellen te komen. De kosten van BMC bedragen volgens de offerte € 63.000. Wij hebben u tijdens de informatiebijeenkomst op 9 februari 2021 gemeld hiervoor een separate budgetaanvraag te doen via de bestuursrapportage.

Tijdens de uitvoering van de opdracht is besloten tot noodzakelijk meerwerk in de vorm van extra begeleiding door BMC. Hierdoor bedraagt de budgetaanvraag richting uw raad nu een bedrag van € 75.000.

K) Kosten ODR

In het kader van de laanboomteelt is het aantal handhavingsverzoeken en daaruit voortvloeiende vergunningprocedures en bezwaar- en beroepzaken fors toegenomen. Dat gaat gepaard met substantiële extra kosten voor behandeling en juridische advisering door de ODR. Deze verzoeken en daaruit voortkomende zaken worden nagenoeg allemaal ingediend en gevoerd door de Stichting Milieuwerkgroep Buren, die alleen al verantwoordelijk is voor meer dan dertig zaken.

Als in een zaak bezwaar gemaakt wordt zijn de directe kosten vanuit de ODR € 4.327. In het merendeel van de zaken volgt bezwaar. Ook ontstaan allerlei indirecte kosten en forse druk op de ambtelijke capaciteit bij de gemeente zelf. Door de veelheid aan geldende veegplannen in het buitengebied, planologische uitzonderingen voor specifiek de laanboomteelt en aanvullend beleid is een bewerkelijk planologisch kader ontstaan. Verwacht wordt in 2021 € 130.000 aan extra kosten voor advisering door de ODR.

L) Wettelijk noodzakelijk nieuw beleid domein ruimte

- Duurzaamheid – in het kort:

Wij willen voldoen aan de afspraken in het Klimaatakkoord en de Klimaatwet. We willen vooral zelf de regie houden en samen met onze inwoners en de bedrijven in onze gemeente kansen benutten en slim omgaan met de mogelijkheden die ons grondgebied biedt (uit: *Klimaatvisie gemeente Buren*). Belangrijke thema's binnen duurzaamheid zijn:

- energietransitie;
- warmtetransitie;
- klimaatadaptatie;
- circulaire economie.

In het coalitieakkoord 2020-2022 is duurzaamheid benoemd als een van de zes strategische opgaven.

1: Beleidsmedewerker warmte voor realisatie warmtebeleidsplan

We verwachten eind 2021 het warmteplan Buren vast te stellen. De uitvoering van dit plan en de ontwikkeling van de warmtetransitie vragen structureel meer personele inzet. Deze inzet is nodig om de participatie met inwoners op te zetten. Het gaat naast de participatie van inwoners, ondernemers en andere specifieke doelgroepen ook om de afstemming met (regio)partners. Deze samenwerking en afstemming zijn nodig om invulling te geven aan het warmtedeel van de Regionale Energiestrategie (RES). Ook is de structurele personele inzet nodig voor de uitvoeringsplannen die doorlopen tot 2050. Deze uitvoeringsplannen worden de komende jaren regelmatig geactualiseerd. Het hele klimaatprogramma loopt tot 2050, net zoals klimaatambitie.

	2022	2023	2024	2025
Uitgaven:	€ 84.000	€ 84.000	€ 84.000	€ 84.000

2: Formatie uitbreiding 2 x 0,25 fte Ondersteuner en Beleidsmedewerker afval, circulaire economie

en klimaat adaptatie

Bij de begroting 2021 is door uw raad twee voorstellen nieuw beleid geaccordeerd voor elk 0,5 fte. Het betreft:

Een beleidsmedewerker afval / circulaire economie en klimaatadaptatie

De opgave afval/circulaire economie en de lokale uitvoering van het regionaal uitvoeringsplan klimaatadaptatie vragen om meer personele inzet. Het gaat bij dit onderdeel om de werkzaamheden rond afval, in combinatie met de ontwikkeling en coördinatie van het lokale uitvoeringsplan klimaatadaptatie. Dit uitvoeringsplan wordt vormgegeven op basis van de regionale klimaatadaptatiestrategie. Hierbij is er geen ruimte om circulaire economie daadwerkelijk op te pakken. Dit is wel één van de doelen van de strategische opgave duurzaamheid en de wettelijke taak duurzaamheid. Afval, circulaire economie en klimaatadaptatie is onderdeel van de klimaatdoelstellingen 2050. Daarom is voor dit onderdeel structureel personele inzet nodig.

Ondersteuning duurzaamheid voor informatie, communicatie, participatie en algemene ondersteuning

Een communicatie- en participatietraject vraagt meer inzet. De werkzaamheden rond duurzaamheid nemen in omvang toe omdat we projecten gaan oppakken rond zon, wind en warmte. Participatie is belangrijk en vraagt daarbij nadrukkelijk om aandacht. Het gaat daarbij in toenemende mate om informatie, communicatie en participatie. Hier is binnen de huidige formatie (inclusief communicatie) geen ruimte voor. Gelet op de klimaatdoelstellingen 2050 is hier structureel ondersteuning nodig.

	2022	2023	2024	2025
Uitgaven:	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000

3: Uitvoering lokaal klimaatadaptatie uitvoeringsplan als vervolg op Regionale ambities (inspanningsverplichting op basis van landelijke afspraken)

Om de lokale uitvoering van de Regionale Adaptatie Strategie mogelijk te maken is er budget nodig. Het gaat vooral om de samenwerkingsagenda. In de tweede helft van 2021 wordt het lokaal klimaat adaptatieplan (KAP) ontwikkeld met een dekkingsplan. Het gaat vanuit duurzaamheid om een nieuw beleidsaspect. De uitvoering daarvan vraagt extra middelen om Buren beter bestand te maken tegen hitte, droogte en wateroverlast.

	2022	2023	2024	2025
Uitgaven:	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000

4: Laadpalen plaatsingskosten laadpalen als uitvoering nieuw beleid (bij beheer)

Voor het laadpalenbeleid is budget noodzakelijk. Het laadpalenbeleid is onderdeel van de energietransitie: CO2-uitstoot verminderen om de klimaatdoelstellingen te halen. Het budget is oplopend vanwege de verwachte groei ontwikkeling in het aantal aanvragen. Het gaat om:

- a) Het uitvoeren van het laadpalenbeleid door het behandelen van de aanvragen voor laadpalen;
- b) Het verder ontwikkelen en uitvoeren van het laadpalenbeleid met toezicht en beheer en inrichtingsaspecten.

	2022	2023	2024	2025
Uitgaven:	€ 25.000	€ 30.000	€ 35.000	€ 40.000

- Omgevingswet/Omgevingsplan

Als de Omgevingswet nog een keer wordt uitgesteld betekent dit een langere inhuur van de programmamanager Omgevingswet. De invoering van de Omgevingswet is nu uitgesteld tot 1 juli 2022. Het uitstel heeft wel direct gevolgen voor de te volgen procedures en de instrumenten die daar bij horen. We gaan langer gebruik maken van de bekende producten, zoals het bestemmingsplan. De nieuwe kerninstrumenten van de Omgevingswet kunnen pas later gebruikt worden. Denk aan het omgevingsplan en projectbesluit. Het uitstel geeft ons meer tijd om ons samen voor te bereiden op de Omgevingswet. Meer tijd betekent ook meer invoeringskosten. De extra tijd wordt vooral gebruikt om het digitaal stelsel

goed in te voeren en daarmee te oefenen. Ook betekent dit dat de programmamanager Omgevingswet langer nodig is. Wij schatten de extra kosten op € 30.000 voor 2022.

M) Geaccordeerd nieuw beleid : ICT plan

In de raad van maart 2021 is het ICT plan 2021-2024 geaccordeerd. Dit plan leidt tot structureel extra lasten. Deze zijn hier opgenomen conform het bijbehorende raadsvoorstel.

N) Wens raad : Vervallen OZB verhoging 2023

Bij de behandeling van de begroting 2021 heeft u als raad middels een motie aangegeven dat verdere (bovenmatige) OZB verhogingen niet wenselijk zijn. De meeropbrengst OZB binnen de begroting 2023 (10 % verhoging) ad € 650.000 is daarom in deze Perspectiefnota gecorrigeerd.

O) Extra budget vanuit rijk voor Jeugd

Het Rijk en VNG hebben op 22 april 2021 afspraken gemaakt over extra middelen en maatregelen voor actuele problematiek. Het Rijk stelt incidenteel voor het jaar 2021 € 613 miljoen beschikbaar voor de acute problematiek in de jeugdzorg, deels het gevolg van de corona-pandemie, en de financiële druk die dit veroorzaakt. Van dit bedrag wordt € 493 miljoen toegekend aan de gemeenten. Dit gebeurt via de algemene uitkering. Dit geeft voor onze gemeente op basis van de meicirculaire 2021 een bedrag van € 450.000 aan extra middelen voor 2021. Daarnaast gaat het Rijk samen met de VNG aan de slag met maatregelen om de structurele houdbaarheid van de uitvoering van de Jeugdwet te verbeteren.

Daarnaast is op 3 juni bekend geworden dat het Rijk en VNG een akkoord hebben gesloten over extra middelen voor het jaar 2022. Dit in vervolg op de uitspraak van de arbitragecommissie. Een bedrag van netto 1,3 miljard zal extra worden toegekend aan de gemeenten.

Voor onze gemeente gaat het om een bedrag van afgerond € 1.400.000 (ruwe schatting). Over de jaren 2023-2025 zijn nog geen afspraken gemaakt. Definitieve besluitvorming hierover is namelijk aan het volgende kabinet. Voor ons meerjarenperspectief zijn de mogelijk te ontvangen bedragen voor de jaren 2023-2025 jaren zo goed mogelijk geschat. Dit mede op basis van informatie vanuit de pauwbeheerders (Webinar 4 juni 2021).

N.B.

Er is geen enkele zekerheid dat deze bedragen ook werkelijk zullen komen en ook kan het zijn dat op de bedragen kortingen komen wegens afspraken op lopende dossiers tussen Rijk en VNG!

Vooruitblik ontwikkelingen en risico's

In deze Perspectiefnota nemen we de financiële stand van zaken en ontwikkelingen op. Daarnaast hebben we te maken met wettelijke verplichtingen waar we aan moeten voldoen en waarvoor we extra budget nodig verwachten te hebben. Wanneer deze goed in te schatten zijn, hebben we ze opgenomen in deze nota.

Er zijn ook ontwikkelingen die we verwachten te gaan zien, maar die we nog niet financieel kunnen vertalen omdat ze te onzeker zijn. Of omdat nog niet duidelijk is in hoeverre de ontwikkeling zich gaat voordoen. Hieronder noemen we een paar van die mogelijke ontwikkelingen en risico's zodat u een zo volledig mogelijk beeld heeft bij de (mogelijke) financiële situatie van Buren. Deze ontwikkelingen en risico's hopen we na de zomer aan te kunnen scherpen en met uw raad te delen. Bij de behandeling van de begroting 2022 en de voorstellen vanuit het ZBB-traject kan uw raad dan een definitieve afweging maken voor eventuele nieuwe budgetten voor deze ontwikkelingen en risico's, of voor andere onderwerpen.

Risico's sociaal domein

- Gelderse Verbeteragenda voor de Jeugdbescherming: In Gelderland worden afspraken gemaakt op het gebied van samenwerking, inkoop en contracteren met de gecertificeerde Instellingen. Deze samenwerking brengt kosten met zich mee op het terrein van:
 - Monitor KPI's;
 - Extra inzet binnen DVO regio Rivierenland;
 - Extra inzet medewerkers sociaal team.
- Invoering woonplaatsbeginsel: de financiële gevolgen hiervan zullen in de aankomende maanden duidelijk worden als blijkt welke jeugdigen hierdoor niet langer onder onze verantwoordelijkheid vallen en welke jeugdigen we er juist bij krijgen.
- Regionale inkoopstrategie: Er wordt in regionaal verband gestart met de inkoop van jeugdhulp en Wmo-ondersteuning en de contractering van zorgaanbieders. De intentie is om afscheid te nemen van de zogenaamde Open House constructie. Doel is het aantal zorgaanbieders te verminderen. Daartoe wordt een aanbesteding georganiseerd. Ook is de wens om in de toekomst niet meer te financieren op basis van inspanning, maar wordt verkend of taakgerichte of resultaatgerichte financiering mogelijk en wenselijk is. Daarbij wordt gekozen voor een groeimodel waarbij binnen pilots ruimte is om te experimenteren.
- Doelgroepenvervoer: De kosten voor Wmo-vervoer zullen ook stijgen, omdat de Provincie zich uit een tweetal subsidies terugtrekt per 2022.

Risico's ruimtelijk domein

- Omgevingsplan: De komende jaren moeten er Omgevingsplannen worden opgesteld: Komgebieden, Buitengebieden, Bedrijventerreinen.
- Woningbouw: Om onze ambities voor woningbouw te kunnen realiseren (projectleider/projectjurist/beleidsmedewerkers en planeconoom) is er extra formatie nodig.

Becijfering taakstelling Zero Based Budgeting traject

Zoals in de uitgangspunten is beschreven, dient de meerjarenbegroting structureel sluitend te zijn. Daarbij stellen wij voor te kiezen om het jaar 2025 met een positief saldo sluiten. Dit omdat de ombuigingen vanuit het ZBB-traject naar verwachting slechts gefaseerd kunnen worden gerealiseerd. Daarbij is het van belang dat de saldi voor de overige jaren niet te groot negatief zijn. Dit omdat deze bedragen ten laste van de algemene reserve moeten worden gebracht.

Uit het actueel meerjarenperspectief wordt duidelijk dat alle opgenomen jaren met een tekort sluiten. Dit geeft direct richting aan de taakstelling voor het ZBB-traject. Wij stellen u voor om de taakstelling te bepalen op een totaalbedrag van € 2.250.000. Met als fasering € 1.000.000 voor het jaar 2022, € 2.000.000 voor het jaar 2023 en structureel € 2.250.000 voor de jaren 2024 en verder.

Het bovenstaande leidt tot de volgende berekening voor de geactualiseerde meerjarenbegroting 2021-2025.

Bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Resultaten geactualiseerde meerjarenbegroting (zie meerjarenperspectief)	2.590 N	2.032 N	2.691 N	2.495 N	2.061 N
Taakstelling ZBB-traject	0	1.000 V	2.000 V	2.250 V	2.250 V
Resultaat begrotingsjaar inclusief taakstelling	2.590 N	1.032 N	691 N	245 N	189 V

Inclusief de gekozen taakstelling sluit het jaar 2025 met een positief saldo van € 189.000. Dit geeft enige ruimte om eventuele tegenvallers in de toekomst nog op te kunnen vangen.

In de begroting van 2022 zullen de gekozen taakstellingen worden opgenomen als te realiseren stelposten ombuiging. Om voor goedkeuring door de provincie in aanmerking te komen, zal de besluitvorming rond het ZBB-traject moeten resulteren in een concrete invulling van de jaarlijks te realiseren stelpost. Deze invulling zal uiterlijk in de begrotingsvergadering van november 2021 tot besluitvorming moeten komen. Dit opdat deze als de eerste begrotingswijziging gelijk met de begroting 2022 kan worden vastgesteld.

Versterking algemene reserve

Uit bovenstaand verhaal wordt duidelijk dat het waarschijnlijk is dat wij de komende jaren (2021-2024) gaan afsluiten met een negatief jaarrekeningresultaat. Op basis van de gepresenteerde cijfers zal (mogelijk) een bedrag van afgerond € 4.500.000 ten laste van de algemene reserve gaan komen. Dit betekent dat wij moeten werken aan een versterking van de algemene reserve. Dit mede omdat onze huidige weerstandsratio nog maar net voldoende is (1,06 bij de jaarstukken 2020).

Vooruitlopend op een totale beoordeling van alle reserves en voorzieningen, die gepland staat voor eind 2021, is actie benodigd. Wij stellen u voor om in 2021 de volgende reserves op te heffen en toe te voegen aan de algemene reserve. Dit omdat wij van mening zijn dat deze bestemmingsreserves op dit moment geen echte en noodzakelijke bestemming meer hebben en daarmee kunnen vrijvallen.

Het gaat hierbij om:

- de reserve sociaal domein saldo eind 2020 € 729.000; Op deze reserve ligt nog een claim van € 75.000 waardoor de vrijval € 654.000 bedraagt;
- de reserve kapitaalgoederen beheer saldo eind 2020 € 598.000;
- de reserve risico grondexploitatie Doejenburg saldo eind 2020 € 4.316.000. Op deze reserve liggen nog wel een aantal claims waardoor de vrijval rond de € 3.500.000 bedraagt.

Het totaal van de (mogelijke) vrijval van deze drie reserves bedraagt € 4.752.000.

Zonder deze versterking van de algemene reserve kunnen wij de huidige problematiek niet oplosbaar maken.

Toelichting

Reserve sociaal domein

Deze reserve is na de decentralisaties ingesteld om tekorten en overschotten binnen het sociaal domein te kunnen opvangen. Sinds een aantal jaren worden deze tekorten en overschotten regulier verantwoord binnen het jaarresultaat. In 2020 is aan deze reserve een bedrag toegevoegd met als functie risico afdekking voor de extra toegekende middelen voor Jeugd (300 miljoen). Dit mede op basis van een advies vanuit de provincie. Uit de huidige begrotingscirculaire 2022 van de provincie Gelderland blijkt dat deze reservering niet meer nodig is en daarmee kan komen te vervallen.

Reserve kapitaalgoederen beheer

Bij de behandeling van het beleidskader en de diverse beheerplannen in mei 2020 is besloten tot de instelling van een aparte bestemmingsreserve “kapitaalgoederen beheer”. Dit met als doel inzet voor onvoorziene risico's. Op basis van de huidige inzichten achten wij een dergelijke reserve niet meer nodig. Mochten er in de toekomst zich risico's voordoen dan kan daar op de reguliere wijze in worden voorzien.

Risico grondexploitaties

Deze reserve is in juli 2020 gevormd bij het vaststellen van de jaarstukken 2019. Dit vanuit de middelen die vrij kwamen uit de vrijgevallen voorziening voor Doejenburg on hold. Deze reserve heeft als doel risicoafdekking boven op de actuele voorziening voor Doejenburg vanuit de grondexploitatie. Gezien het positief verloop van de verkoop van kavels binnen het project Doejenburg is deze extra buffer niet langer noodzakelijk. Dit is overigens ook de mening van de accountant. In zijn accountantsrapport over de jaarstukken 2020 wordt hiervan melding gemaakt. De weg lijkt dus vrij om deze reserve te laten vrijvallen en toe te voegen aan de algemene reserve. Immers de algemene reserve kan prima dienen om ook (nieuwe) toekomstige risico's binnen de grondexploitatie af te dekken.

Bijlagen

1. Informatieblad uitvoeringsprogramma coalitieakkoord 2020-2022
2. Voortgang uitvoeringsprogramma coalitieakkoord 2020-2022
3. Mogelijk proces ZBB traject

Colofon

Gemeente Buren

De Wetering 1

4021 VZ Maurik

Postbus 23, 4020 BA Maurik

gemeente@buren.nl

Auteur: gemeente Buren

Redactie en foto's: gemeente Buren